

Sygn. akt: II AKa 416/01

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2001r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Paweł Węgrzynek
Sędziowie	SSA Wiesława Gawrońska SSO del. Bożena Summer – Brason (spr.)
Protokolant	Krzysztof Wdowiak

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Janusza Konstantego

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2001r.

sprawy wnioskodawcy A. S.

- o odszkodowanie

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 05 lipca 2001r. sygn. akt XVI1 Ko 394/98

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa,
3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. S. – Kancelaria Adwokacka w K. kwotę 100 (sto) złotych za postępowanie odwoławcze.

II AKa 416/01

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. S.wniósł o odszkodowanie za szkody fizyczne w kwocie 130 tysięcy złotych oraz za szkody moralne w kwocie 120 tys. złotych, wynikłe z faktu skazania jego ojca P. S.przez Wojskowy Trybunał Wojsk (...)na 25 lat z pobytem w wychowawczych obozach pracy, z czego był pozbawiony wolności przez okres 7 lat.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 5 lipca 2001 r. (sygn. XVI1 Ko 394/98) wniosek A. S.o odszkodowanie za represjonowanie P. S.na mocy art. 8 ust. 2 a i b ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu

Państwa Polskiego oddalono.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy.
Zarzucił on wyrokowi Sądu I Instancji:

- obrazę przepisów postępowania, a to art. 2 § 2 kpk przez rozstrzygnięcie przez Sąd w oparciu o nieprawdziwe ustalenia faktyczne dotyczące prawdziwych przyczyn skazania P. S. - ojca wnioskodawcy przez Wojskowy Trybunał NKWD na 25 lat pozbawienia wolności,

- obrazę przepisów postępowania przez zaniechanie dopuszczenia przez Sąd z urzędu dowodu w postaci akt Wojskowego Trybunału NKWD, aby na podstawie treści znajdującego się tam uzasadnienia wyroku ustalić w sposób nie budzący wątpliwości faktyczną przyczynę wydania wyroku karnego przeciwko P. S., albowiem informacje zawarte w zaświadczeniu Ukraińskiego Archiwum Państwowego są niepełne i należy pamiętać, że treść tego zaświadczenia jest efektem procesu myślowego osoby sporządzającej go, jako taki musi być traktowany jako dowód pośredni. Sąd natomiast powinien dążyć do wydania orzeczenia w oparciu o dowody bezpośrednie jakim są akta sprawy karnej,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a polegający na bezpodstawnym ustaleniu że skazanie P. S. nie nastąpiło z powodu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w sytuacji gdy nie wyjaśniono wszystkich okoliczności faktycznych i nie skorzystano z całego dostępnego materiału dowodowego.

Stawiając te zarzuty, wniósł o :

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie

- o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie wniosku A. ja S. w całości, tj. zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa 130.000 zł odszkodowania i 120.000 zł zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja na uwzględnienie nie zasługuje z przyczyn o których poniżej:

Po pierwsze nie wykazano, że P. S. prowadził jakąkolwiek działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Po drugie, gdyby nawet przyjąć hipotetycznie, że działalność :taką prowadził, to czyn za który został skazany był popełniony w okresie od 1947 r. (zaś aresztowany był 12 września 1948 r.), a zgodnie z treścią art. 8 ust. 2b ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego ze zmianami wynikającymi z ustawy, z dnia 16 lipca 1998 r. o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 97, poz. 604) przez działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, o którym mowa w ust. 2a w odniesieniu do osób represjonowanych na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim poza obecnym terytorium Polski, należy rozumieć działalność w okresie od dnia 17 września 1939 r. do 5 lutego 1946 r.

Odnosząc się do argumentacji zawartej w apelacji należy, zauważyć, że skarżący zarzucając wyrokowi Sądowi I instancji obrazę przepisów postępowania, a to art. 9 § 1 kpk, usiłuje dowieść, że Sąd I instancji z obrazą tego przepisu wydał swoje rozstrzygnięcie opierając się na niepełnym materiale dowodowym, który winien był uzupełnić z urzędu. Dotyczy to dowodu z zaświadczenia Ukraińskiego Archiwum Państwowego, który w ocenie skarżącego nie może stanowić podstawy ustaleń za jaki czyn został skazany P. S. i czy miał on związek z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Pol skiego.

Z tą argumentacją nie sposób się zgodzić, a zwłaszcza ze stwierdzeniem, że z uzasadnienia wyroku, którym P. S. został skazany za utrzymywanie stałego związku z członkami (...) wynikać będzie, że działał on na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Nie ma żadnych podstaw, aby kwestionować wiarygodność dowodu z w/wym. zaświadczenia i domniemywać, iż uzasadnienie wyroku o którym mowa w zaświadczeniu będzie sprzeczna z jego treścią, bowiem tak należałoby sądzić uwzględniając wywód apelacji w-tym zakresie.

Skarżący podnosi, iż faktyczną przyczyną skazania, ojca wnioskodawcy nie było działanie przypisane mu wyrokiem lecz to, iż był do 1939 r. policjantem, walczył w Legionach w wojnie 1920 r., a w czasie II wojny należał do AK.

Twierdzenia powyższe nie znajdują żadnego oparcia w dowodach. Wręcz przeciwnie, z informacji Archiwum Akt Nowych wynika (k. 37), że nie znaleziono akt dotyczących pracy w policji państwowej P. S.. Nie jest to oczywiście jednoznaczne z tym, że w/w policji nie pracował, ale w żadnym razie nie ma podstaw aby przyjąć, że to był powód jego represjonowania.

Nie wykazał również wnioskodawca, iż ojciec jego brał udział w wojnie bolszewickiej i działał w AK oraz, że ta ewentualna działalność miała związek ze skazaniem go.

Zasądzenie odszkodowania dochodzonego w oparciu o cyt. ustawę z dnia 23.02.1991 r. warunkowane jest udowodnieniem związku zachodzącego pomiędzy wykazywaną szkodą lub krzywdą, a orzeczeniem, lub takiego związku z represjami, jakie osobę tę spotkały ze strony radzieckich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych, w warunkach o których mowa w ust. 2a, 2b art. 8 ustawy lutowej. Ten związek musi być udowodniony, nie może opierać się na domniemaniu, ciężar przy tym dowodu spoczywa na wnioskodawcy (Wyrok SA we Wrocławiu z 30.03.1999 r. – OSA 1999/4/35).

Tak więc wnioskodawca nie udowodnił ani przynależności jego ojca do AK, ani jego udziału w wojnie 1920 r., ani tego, że był policjantem, ani że działalność ta była przyczyną represjonowania go.

Na marginesie należy zauważyć, że A. S. został aresztowany dopiero 12 września 1948 r. Nie sposób przyjąć, iż radzieckie organy ścigania dopiero wówczas powzięły wiadomość, że był on policjantem do 1939 r., bądź że brał udział w wojnie 1920 r. Faktem notoryjnie znanym jest to, iż po zajęciu części ziem polskich przez Armię Czerwoną, wszelkie archiwa urzędów państwowych zostały przejęte, a nawet jeżeli zostały zniszczone, to ustalenia co do funkcjonariuszy państwowych czyniono w oparciu o dowody osobowe i represje były natychmiastowe.

Dlatego też, poza tym, że z zaświadczenia wydanego przez Ukrainie Archiwum Państwowe wynika, w sposób nie budzący wątpliwości za jaki czyn skazany został ojciec wnioskodawcy – brak podstaw do przyjęcia, że działalność jego skierowana była na odzyskanie niepodległości bytu Państwa Polskiego i za to było przyczyną represjonowania go.

Dlatego dzieląc stanowisko Sądu Okręgowego odnośnie tego, skazanie ojca wnioskodawcy nastąpiło nie z powodu działania na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego - orzeczono jak ha wstępie.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego oparto na przepisie art.437 § 1 kpk, zaś o kosztach sądowych o przepis art. 13 ustawy z dnia 23.02.1991 r.